

מדת בדת

שינון הדף היומי בדרך קצרו

לע"נ הגאון רבי אריה בן רבי חיים
זאב פינקל זצוק"ל הערות והנצחות טל'
GMAIL.COM 0548449853
MABADAF12@

גליון 135 פרשת מסעי תשפ"ב

כתובות כה-לא

רעה ואמר לו שמעת משהו מר' יוחנן שהיה בר נפחא ולא אמרת משמו.

רבי ור' חייא אחד מהם העלה בן לכהונה ע"פ אביו, ואחד העלה ללויה ע"פ אחיו, ולכאורה יש להוכיח שרבי העלה לכהונה על פי האב ששנינו בברייתא שרבי אמר שאם בא ואמר על אחד בני הוא וכהן הוא נאמן להאכילו בתרומה ולא להשיאו אשה, ור' חייא אמר אם מאמינים לו לתרומה נאמין לו גם לאשה ואם לא מאמינים לו לאשה לא נאמין גם לתרומה, אמר רבי שלתרומה הוא נאמן כי בידו להאכילו אך אין בידו להשיאו אשה, ואם רבי הוא שהעלה בן ע"פ אביו א"כ ר' חייא העלה אח ע"פ אחיו, אך לכאורה כמו שאב אין נאמן על בן בגלל שהוא קרוב א"כ גם אח אינו נאמן על אחיו,

דף כו ויש לומר שנאמן במסיח לפי תומו, כמו שרב יהודה אמר בשם שמואל שהיה מעשה באדם אחד שסח לפי תומו שכשהיה תינוק מורכב על כתפי אביו הוציאו אביו מבית הספר והפשיט כותנתו והטבילו לאכול בתרומה לערב, וסיים ר' חייא שאמר שחבריו בדלים ממנו וקראו לו יוחנן אוכל חלות, ורבי העלהו לכהונה על פיו.

ר"ש בן אלעזר סובר שכמו שתרומה היא חזקה לכהונה כך מעשר ראשון הוא חזקה לכהונה אך החולק בב"ד אינו חזקה, אך קשה שמעשר ראשון הוא של לוי, ויש לומר שר"ש בן אלעזר סובר כר"א בן עזריה בברייתא, ששנינו שלר"ע מעשר ראשון ללוי ולר"א בן עזריה אף לכהן, ויש לדחות שהוא אמר אף לכהן ולא רק לכהן, ויש לומר שעזרא קנס את הלויים שמעשר ראשון רק לכהנים, ואין לדחות שנתנו לו במקרה, שהרי רב חסדא אמר שמדובר שאביו היה מוחזק בכהונה ויצא עליו קול שהוא בן גרושה וחלוצה וחלקו לו מעשר בבית הגרנות וכיון שאינו לוי א"כ גם אינו בן גרושה וחלוצה שלא רק למ"ד שמעשר ראשון אסור לזרים לא נותנים לחלל, אלא גם המתיר מעשר ראשון לזרים זה רק נתינה בסתם, אך לא בתורת חלוקה.

מה שכתוב בחולק בב"ד אינה חזקה לכאורה היכן זה כן יהיה חזקה אם בב"ד לא החזיקוהו, ויש לומר שהכוונה היא שאם בב"ד חלקו לו תרומה עם אחיו בנכסים אינה חזקה שיתכן שאחיו ירשו לאכילה, והוא ירש רק למכרה לאחרים.

לכאורה דברי רשב"ג במשנה זה כדברי ר' אלעזר, ויש לומר שנחלקו בכמה הוא ערער שלר"א גם באחד הוא ערער ולרשב"ג רק בב', אך יש לדחות שר' יוחנן אמר שלדברי הכל אין ערער פחות מב', אלא מדובר שמוחזק לנו שאביו כהן ויצא עליו קול שהוא בן גרושה או חלוצה והורדנוהו ובא עד אחד ואמר שהוא כהן והעלנו אותו **עמוד ב** ובאו שנים ואמרו שהוא בן גרושה או חלוצה והורדנוהו, ואח"כ בא עד אחד ואמר יודע אני שכהן הוא, ונחלקו, שלת"ק אם הורידוהו לא מעלים אותו שחששו לזלזול בב"ד, ורשב"ג אומר אנו הורדנו אנו נעלה ולא חוששים לזלזול בב"ד, ורב אשי מקשה א"כ לר"א גם כשיבואו ב' עדים מול ב' כאחד לא נעלה, אלא אומר רב אשי שנחלקו בברייתא שאין עדות מצטרפת עד שיראו שניהם יחד, ולר' יהושע בן קרחה מועיל אפילו בזה אחר זה, העדות מתקיימת בב"ד רק כשמעידים יחד ולר' נתן ניתן לשמוע דבריו של זה היום וכשיבא חברו למחר ישמעו לו.

דף כה מה שאמר ר' יוסי גדולה חזקה של כהונה, שבתחילה הכהנים אכלו רק בתרומה דרבנן ואח"כ אכלו בתרומה דאורייתא, וללישנא בתרא גם בבית שני אכלו רק בתרומה דרבנן ומה שמעלים מתרומה ליוחסין זה רק מתרומה דאורייתא ולא מתרומה דרבנן, וגדולה חזקה הכוונה שלא גזרו שלא יאכלו בתרומה דרבנן שמא יאכלו גם בדאורייתא, אך קשה שבפסוק נאמר **אשר לא יאכלו מקדש הקדשים** ומשמע שבתרומה כן יאכלו, ויש לומר שלא יאכלו בדבר שנקרא קדש והיינו תרומה שכתוב בה **וכל זר לא יאכל קדש**, ולא יאכלו בדבר שנקרא קדשים שכתוב **ובת כהן כי תהיה לאיש זר היא בתרומת הקדשים לא תאכל** והיינו במה שמורם מהקדשים לא תאכל, ויש להוכיח ממה ששנינו בברייתא שחזקה לכהונה בכבל נשיאות כפים, ובסוריא אכילת חלה, ובכרכים חילוק מתנות, ומשמע שמנשיאות כפים גם מעלים ליוחסין, ויש לדחות שעולים לתרומה אך קשה שכתוב אכילת חלה ולכאורה שם הכוונה ליוחסין, ויש לומר שאכילת חלה הוא לתרומה דאורייתא והיינו שמעלים מחלה שהיא מדרבנן לתרומה דאורייתא וכמו שרב הונא בר רב יהושע הפך לרבנן, ולכאורה יש להוכיח ממה ששנינו בברייתא חזקה לכהונה נשיאות כפים וחילוק גרנות בא"י, ובסוריא ובכל מקום ששלוחי ר"ח מגיעים החזקה היא רק נשיאות כפים ולא חילוק גרנות ובבל היא כסוריא, ולרשב"ג גם באלכסנדריה של מצרים כשב"ד היו קבועים שם היא כסוריא, ולכאורה יעלו מנשיאות כפים ליוחסין, ויש לדחות שרק לחלה, אך לכאורה כמו שחילוק גרנות הוא ליוחסין כך נשיאות כפים הוא ליוחסין, ויש לומר שחילוק גרנות הוא לחלה שתרומה היא מדרבנן ויש חידוש שמעלים מתרומה דרבנן לחלה דאורייתא, כמו שאמר רב הונא בר רב יהושע לרבנן שאמרו שגם למ"ד שתרומה בזמן הזה מדרבנן, חלה היא מדאורייתא, שהרי בז' השנים שכבשו ובז' שחלקו נהגו בחלה ולא התחייבו בתרומה, ואמר להם רב הונא אדרבה גם למ"ד שתרומה בזמן הזה מדאורייתא חלה מדרבנן, ששנו בברייתא על הפסוק **בבואכם אל הארץ**, שאין לומר שהכוונה אפילו שנכנסו ב' או ג' מרגלים, אלא בביאת כולכם ולא מקצתכם, וכשעלו בזמן עזרא **עמוד ב** הרוב נשאר, ויש להוכיח ממה ששנינו בברייתא חזקה לכהונה נשיאות כפים וחילוק גרנות ועדות, ולכאורה עדות לא נקראת חזקה, אלא הכוונה שנשיאות כפים היא כעדות שמועילה ליוחסין, ויש לדחות שעדות הבאה מכח חזקה היא כחזקה, כמו שאדם אחד בא לר' אמי ואמר שהוא מוחזק שפלוני הוא כהן, אמר לו מה ראית אמר לו שקרא ראשון בביהכנ"ס אמר לו אולי בחזקת שהוא גדול ולא כהן אמר לו שקרא אחריו לוי, והעלהו ר' אמי לכהונה, ואדם אחד בא לריב"ל ואמר שמוחזק הוא שפלוני לוי אמר לו מה ראית אמר לו שקרא שני בביהכנ"ס אמר לו אולי בחזקת גדול אמר לו שכהן קרא לפניו, וריב"ל העלהו ללויה על פיו, ואדם אחד הגיע לר"ל ואמר לו שהוא מוחזק שפלוני הוא כהן אמר לו מה ראית, אמר לו שקרא ראשון בביהכנ"ס אמר לו וכי ראית אותו חולק בגרנות, אמר לו ר"א האם כשאין גורן בטלה כהונה, וכן היה כשישבו לפני ר' יוחנן והגיע מעשה כזה ור"ל אמר האם ראית שחלק על הגורן, ואמר לו ר' יוחנן האם כשאין גורן בטלה כהונה, והסתכל ר"ל על ר"א בעין

משנה אשה שנחבשה ע"י עכו"ם ע"י ממון מותרת לבעלה וע"י נפשות אסורה. **גמרא** רב שמואל בר רב יצחק אומר בשם רב שדברי המשנה הם רק כשיד ישראל תקיפה על עכו"ם, אך כשיד עכו"ם תקיפה גם ע"י ממון אסורה לבעלה, ורבא מקשה שר' יוסי הכהן ור' זכריה בן הקצב העידו על בת ישראל שמושכנה באשקלון ובני משפחתה ריחקה ועדים מעידים עליה שלא נסתרה ולא נטמאה ואמרו חכמים אם אתם מאמינים שהורהנה תאמינו שלא נסתרה ולא נטמאה, ואם אתם מאמינים שלא נסתרה ונטמאה אל תאמינו שהורהנה, ואשקלון זה מקום שיד עכו"ם תקיפה

דף כז ומשמע דוקא הורהנה מדעת ולא כשנחבשה, ויש לדחות שאותו דין הוא גם בנחבשה והמעשה היה בנחבשה, וללישנא בתרא רבא הוכיח מהמשנה שר' יוסי הכהן ור' זכריה בן הקצב העידו על בת ישראל שהורהנה באשקלון ובני משפחתה ריחקה ועדים העידו שלא נסתרה ונטמאה וחכמים אמרו שאם אתם מאמינים שהורהנה האמינו גם שלא נסתרה ונטמאה, ואם לא מאמינים שלא נסתרה ונטמאה אל תאמינו שהורהנה, ובאשקלון זה היה ע"י ממון ורק ע"י עדים יתירה ובלי עדים לא, ומשמע בין הורהנה בין נחבשה, ויש לומר שבהורהנה זה חמור יותר, ויש שלמדו את זה כקושיא מהברייתא למשנה, ששנינו במשנה ע"י ממון מותרת לבעלה ובברייתא מובא את העדות של ר' יוסי הכהן מאשקלון ושם זה היה ע"י ממון וההיתר הוא רק ע"י עדים, ורב שמואל חילק שכשיד עכו"ם תקיפה מחמירים וכשאינה תקיפה ניתן להקל.

מה ששנינו שע"י נפשות אסורה, אמר רבא כגון נשי הגנבים הנתלים שנכסיהם ונשותיהם מופקרים, ואביי אומר כגון אשתו של בן דונאי, ולחזקיה דוקא כשנגמר דינם להריגה, ולר' יוחנן אף כשלא נגמר דינם להריגה.

משנה עיר שכבשוה במצור כל הכהנות שנמצאות בה אסורות ואם יש להן עדים ואפילו עבד או שפחה, נאמנים, אך אדם לא נאמן ע"י עצמו. **גמרא** יש להקשות ממה ששנינו לענין יין נסך בולשת שנכנסה לעיר בשעת שלום חביות פתוחות אסורות וסתומות מותרות, ובשעת מלחמה גם הפתוחות מותרות כי אין פנאי לנסך, ורב מרי מחלק שלבעול יש להם פנאי אך לא לנסך, ורב יצחק בן אלעזר אמר שחזקיה חילק שבכרוכום של אותה מלכות ניתן להקל אך בשל מלכות אחרת אסורות, אך קשה שגם בשל אותה מלכות נחשוש שחייל אחד ברח ובעל, אמר רב יהודה בשם שמואל שמדובר שהמשמרות רואות זו את זו אך קשה שיתכן שאחד השומרים נרדם מעט, אמר ר' לוי שמדובר שמקיפות את העיר שלשלאות וכלבים וקיסמים ואווזים, ר' אבא בר זוודא אמר שנחלקו בזה ר' יהודה נשיאה וחכמים שאחד שנה שיש חילוק בין כרוכום של אותה מלכות לשל מלכות אחרת ולא היה קשה לו כלל, ואחד הקשה את כל הקושיות ותירצו לבסוף שהעיר מוקפת שלשלאות וכלבים קיסמים ואווזים.

רב אידי בר אבין אמר בשם ר' יצחק בר אשיאן שאם יש מחבואה אחת בעיר היא מצילה על כל הכהנות, ור' ירמיה מסתפק כשהמחבואה מחזיקה רק אשה אחת האם ניתן לתלות בה שעל כל אחת נאמר שהיתה שם, או שלא, ולכאורה זה דומה לשני שבילין אחד טמא ואחד טהור ואחד מהם הלך בשביל אחד ועשה טהרות והשני הלך בשביל השני ועשה טהרות, לר' יהודה אם כל אחד שאל בפני עצמו טהורים ואם שאלו יחד טמאים, ולר' יוסי בכל מקרה טמאים, ורב או ר' יוחנן ביארו שאם שאלו יחד לכו"ע טמאים, ובזה אחר זה לכו"ע טהורים, ונחלקו כשאחד שואל עליו ועל חברו שלר' יוסי זה דומה לבבת אחת ולר' יהודה זה דומה לבזה אחר זה,

ויש לחלק ששם ודאי יש טומאה באחד מהשבילים, אך כאן מי אמר שהנשים נטמאו.

רב אשי מסתפק כשיש מחבואה ואשה אומרת לא נחבאתי ולא נטמאתי **עמוד ב** האם נאמר מיגו שיכלה לומר נחבאתי, או שלא אומרים מיגו, ולכאורה ניתן לדמות למקרה שאחד השכיר חמור לחבירו והתנה עמו שלא ילך בדרך נהר פקוד שיש שם מים אלא ילך רק בדרך נרש שהיא ללא מים, והשוכר הלך בדרך נהר פקוד ומת החמור, ובא לפני רבא ואמר לו שאמנם הלך בדרך נהר פקוד אך לא היה שם מים, אמר רבא שיש לו מיגו שיכל לומר שהלך בדרך נרש, ואביי אומר שאין זה מיגו כי הוא במקום עדים שיש מים בדרך נהר פקוד, ויש לחלק ששם יש עדים אך כאן אין ודאות לטומאה אלא רק חשש ויועיל מיגו במקום חשש.

במשנה משמע שגם שפחתה נאמנת, ויש להקשות ששנינו בשכיב מרע שנתן גט שלא תתיחד עמו ללא עדים ואפילו עבד או שפחה, אך לא שפחתה שלבה גס בה, ורב פפי אמר שבשבויה הקילו, ורב פפא מחלק שבשפחה אסורה אך שפחה של בעלה נאמנת ואמנם כתוב שאדם לא נאמן ע"י עצמו ומשמע ששפחה אפילו שלה נאמנת, ויש לומר ששפחתה היא כעצמה, ורב אשי אומר שמדובר אפילו בשפחתה אלא שהשפחה רואה ושותקת ובשכיב מרע שהשתיקה של השפחה מתירה אותה אינה נאמנת, אך כאן השתיקה אוסרת ובכ"ז היא אומרת שגבירתה טהורה לכן נאמנת, אך קשה שחשוש שתשקר, ויש לומר שאינה עושה ב' דברים שהיא לא תשתוק וגם תאמר שקר שלא נבעלה, כמו המקרה של מרי בר איסק או חנא בר איסק שבא להם אח מבית חוזהא ואמר שיחלקו עמו בנכסי האב ואמר בר איסק שאינו מכירו, ובא לרב חסדא ואמר רב חסדא שהוא צודק כמו שכתוב **ויכר יוסף את אחיו והם לא הכירוהו** שיצא ללא חתימת זקן ובא בחתימת זקן, אמר לו רב חסדא הבא עדים אמר לו יש לי עדים אלא שהם מפחדים מבר איסק שהוא איש אלים, אמר רב חסדא לבר איסק שהוא יביא עדים שאינו אחיו אמר בר איסק וכי כך הדין הרי המוציא מחבירו עליו הראיה, אמר רב חסדא כך דנים לך ולכל חברך האלימים, ולכאורה גם אם יביא בר איסק עדים הם ישקרו מפחד, אלא יש לומר שאינם עושים שני דברים גם לבא וגם להעיד שקר, ולכאורה נחלקו תנאים בנאמנות שפחתה, שבברייתא אחת שנינו זו עדות שאיש ואשה תינוק ותינוקת אביה אמה ואחיה ואחותה נאמנים, אך לא בנה וכתה עבדה ושפחתה, ובברייתא אחרת שנינו שכולם נאמנים חוץ ממנה ובעלה, והתירוץ של רב פפי ורב אשי תלוי במחלוקת הזו, אך רב פפא יבאר ששפחה נאמנת במסיחה לפי תומה כמו שרב דימי אמר שרב חנן קרטינגאה סיפר על מעשה שבא לפני ריב"ל, או שריב"ל סיפר על מעשה שהיה לפני רבי שאדם אחד הסיח לפי תומו שהוא ואמו נשבו לבין העכו"ם וכששאב מים דעתו היתה על אמו וכן כשיצא ללקט עצים היה דעתו עליה, ורבי השיאה לכהונה על פיו.

משנה ר' זכריה בן הקצב נשבע במעון שלא זזה ידו מידה של אשתו משעה שנכנסו העכו"ם לירושלים עד שיצאו, אמרו לו אין אדם מעיד על עצמו. **גמרא** גם אחר שאסרוה עליו הוא יחד לה בית בחצירו, וכשיצאה היא יצאה בראש בניה ונכנסה בסוף בניה, ואביי הסתפק אם גם בגרושה מותר באופן זה שיתכן שרק בשבויה הקילו לגור עמה בחצר אך לא בגרושה, או שגם בגרושה נתיר, ויש להוכיח ממה ששנינו בברייתא שהמגרש את אשתו לא תנשא בשכונתו,

דף כח ואם הוא כהן לא תגור עמו במבוי, והיה מעשה בכפר קטן ואמרו שדינו כשכונה, ויש לרזן מי נדחה מפני מי וישנה

הפרס וללכת, ורב יהודה בר אמי אמר בשם רב יהודה שבית הפרס שנידש טהור שאי אפשר שעצם כשעורה לא נידושה ברגל.

קטן שגדל נאמן לומר עד היכן הלכו בשבת כי תחומין דרבנן. **אינו נאמן** על דרך לפלוני או מעמד והספד היה לפלוני כי לא מוציאים ממון על פיו.

שנינו בברייתא שתינוק נאמן שאביו אמר לו משפחה זו טהורה וזו טמאה אך קשה מה שייך טהרה וטומאה במשפחות אלא הכוונה כשרה ופסולה ונאמן שאכלנו בקצצה של בת פלוני לפלוני, ושהולכנו חלה ומתנות לפלוני כהן ע"י עצמו לא ע"י אחר, ובכולם אם היה עכו"ם שהתגייר או עבד שהשתחרר אינו נאמן, ואין נאמן לומר כאן היה דרך לפלוני או מעמד והספד היה לפלוני, ולר' יוחנן בן ברוקה נאמן, ובסיפא ודאי אינו נאמן כי זה הוצאת ממון אלא ר' יוחנן בא לומר שעכו"ם שהתגייר ועבד שהשתחרר נאמן, ונחלקו שלת"ק עכו"ם אינו מדייק, ור' יוחנן סובר שכיון שדעתו להתגייר הוא מדייק.

קצצה של פלונית היינו כדברי הברייתא שכשאדם נשא אשה שאינה הגונה לו הביאו חבית מלאה פירות ושברוה באמצע רחבה, ואמרו: אחינו בית ישראל שמעו אחינו פלוני נשא אשה שאינה הגונה ואנו מתיראים שיתערב זרעו בזרעינו בואו וקחו דוגמא לדורות שלא יתערב זרעו בזרענו, ועל קצצה זו נאמן תינוק להעיד עליה.

דף כט פרק אלו נערות

משנה אלו נערות שיש להן קנס: מי שבא על ממזרת או נתינה או כותית, וכן על גיורת שפחה או שבויה שנפדו או התגייירו או השתחררו פחות מבנות ג' ויום אחד, והבא על אחותו ואחות אביו ואחות אמו ואחות אשתו ואשת אחיו ואשת אחי אביו ועל הנדה, ויש להם קנס שאף שיש בהם כרת אך אין בהם מיתת ב"ד. **גמרא** לכאורה משמע בלשון המשנה שרק לפסולות יש קנס ולכשרות לא, ויש לומר במשנה אלו נערות פסולות שיש להם קנס הבא על ממזרת נתינה או כותית.

משמע במשנה שרק לנערה יש קנס ולקטנה לא, ואמר רב יהודה בשם רב שזה כדעת ר"מ, ששנינו שלר"מ קטנה מבת יום אחד עד שתביא ב' שערות יש לה מכר ולא קנס ומשתביא ב' שערות עד בגר יש לה קנס ולא מכר, שהוא סובר שכל מקום שיש מכר אין קנס וכשיש קנס אין מכר, ולחכמים, קטנה מבת ג' שנים ויום אחד עד שתבגר יש לה קנס, ולכאורה משמע שמכר לא, **עמוד ב** יש לומר שהכוונה היא שיש לה גם קנס במקום מכר.

יש להקשות מדוע יש קנס לפסולות הרי נאמר בפרשת קנס ולו תהיה לאשה והיינו אשה הראויה לו, אמר ר"ל שפעמיים כתוב הנערה ועוד ה' מיותר, אחד לומדים לפרשה עצמה, ואחד לרבות חייבי לאוין ואחד לרבות חייבי כריתות, ורב פפא לומד מבתולה בתולות הבתולות, אחד לפרשה ואחד לחייבי לאוין ואחד לחייבי כריתות, והוא לא למד כר"ל שמהנערה לומדים כדברי אב"י שאם בא עליה ומתה פטור, שנאמר לאבי הנערה ולא לאבי מתה, ור"ל לא למד כרב פפא שאת הבתולות צריך לגזירה שוה לכתובה, שכתוב כסף ישקול כמוהר הבתולות שזה כמוהר הבתולות ומוהר הבתולות כזה, ואמנם גם ר"ל צריך לדרוש מהנערה כאב"י וגם רב פפא צריך לדרוש מהבתולות כר"ל, אלא שיש ששה מקורות לדרוש: נערה ונערה והה' של הנערה, וכן בתולות בתולות והה' של הבתולות, ושנים צריכים לפרשה עצמה, ואחד כדברי אב"י, ואחד לגזירה שוה, ונשאר לדרוש משנים אחד לרבות חייבי לאוין ואחד חייבי כריתות, ולהוציא מהתנאים בברייתא שחלקו בפסוק ולו תהיה לאשה שלשמעון התימני מדובר באשה שיש בה קידושין ולר"ש בן

ברייתא שהיא נדחית מפניו ולא הוא, ואם החצר שלה הוא נדחה מפניה, והסתפקו מה הדין אם החצר של שניהם, ולכאורה יש להוכיח מלשון הברייתא היא נדחית מפניו, ובחצר שלו פשוט שהיא תדחה, ובחצר שלה הוא נדחה, אלא מדובר בחצר של שניהם, ויש לדחות ששם מדובר כששכר בית, ויש להוכיח ממה שרב דרש על הפסוק הנה ה' מטלטלך טלטלה גבר שקשה הטלטול לאיש יותר מאשה.

כהן שגירש את אשתו ולוה ממנה בנכסי אביה יפרע לה רק ע"י אחר, ורב ששת אמר שאם יבואו לפנוי לדין לא יזדקק להם, ורב פפא אמר שמשמתים אותם, ורב הונא בר רב יהושע אומר שגם מכים אותם, ור"נ אומר ששנינו במסכת אבל רבתי שזה דוקא כשנתגרשה מהנישואין אך אם התגרשה מהארוסין יכולה להפרע בעצמה כי אין לבו גס בה, והיה מעשה בארוס וארוסתו שהתגרשו ובאו לפני רבא וישב לפנוי רב אדא בר מתנה ורבא העמיד ביניהם שליח, אמר לו רב אדא שר"נ הביא מאבל רבתי שניתן להקל בגירושין שאחר אירוסין אמר לו רבא שהוא רואה שהם גסים ביניהם, וללישנא בתרא רבא לא העמיד שליח ביניהם אמר לו רב אדא שיעמיד ביניהם שליח אמר רבא שר"נ אמר שאין להחמיר אחר אירוסין, אמר רב אדא שזה רק כשאינם גסים זה בזו אך כהן כהן הם גסים זה בזו.

משנה במקרים אלו ניתן להעיד בגדלות על מה שראו בקטנות: נאמן לומר זה כתב ידו של אבי או של רבי או אחי, וכן נאמן לומר פלונית יצאה בהינמא וראשה פרוע, ונאמן שפלוני יצא מבית הספר לטבול לאכילת תרומה, ושחלק עמנו בגורן, ונאמן לומר על מקום שהוא בית הפרס, ונאמן לומר עד כאן באנו בשבת אך אין נאמן לומר שלפלוני היה כאן דרך, או שהיה כאן לפלוני מעמד ומספד. **גמרא** רב הונא בר רב יהודה אומר שנאמן רק כשיש גדול עמו והחידוש הוא שלא נאמן רק על אביו שהוא רגיל עמו אלא גם על רבו, ואם היינו אומרים שנאמן על רבו כי יש לו אימה ממנו אך מאביו לא, ואם היה כתוב אביו או רבו שאביו הוא מצוי עמו ומרבו יש לו אימה, אך עם אחיו הוא מצוי פחות ואין לו ממנו אימה אלא שכיון שקיום שטרות הוא מדרבנן האמינו לו.

אדם נאמן שאשה נשאה בתולה כיון שהרוב נישאות בתולות א"כ זה רק גילוי מילתא.

מה שנאמן על אכילת תרומה לכאורה ניתן לומר שאכל בתרומה כעבד אך ממה שלמד בבית הספר יש ראייה לריב"ל שאסור ללמד תורה לעבד, ולכאורה שנינו בברייתא שאם האדון לזה מהעבד או שעשאו אפוטרופוס **עמוד ב** או שהניח תפילין לפני רבו או שקרא ג' פסוקים בביהכנ"ס לא יצא לחירות, ויש לומר ששם קרא מעצמו, אך ללמדו כמנהג בני אסור.

הקטן שגדל נאמן רק להאכיל בתרומה דרבנן.

יש להקשות שאין ראייה מחילוק הגורן ליוחסין שאולי הוא עבד, ויש לומר שזה כדעת ר' יהודה שאין חולקין בגורן לעבד כשאין רבו עמו, ור' יוסי אמר שספק כהן ספק עבד כהן יכול לומר אם כהן אני תנו לי בשביל עצמי ואם עבד כהן אני תנו לי בשביל רבי, ובמקומו של ר' יהודה העלו מתרומה ליוחסין ואילו במקומו של ר' יוסי לא העלו מתרומה ליוחסין, ור"א בר' יוסי אמר מימי לא העדתי שפעם אחת העדתי והעלו עבד לכהונה על פי ואין הכוונה העלו ממש שאין הקב"ה מביא מכשול לכהמת צדיקים ק"ו לצדיקים עצמן, אלא שבקשו להעלות לכהונה על פיו שהוא ראה במקומו של ר' יוסי שחלקו תרומה בגורן, והעיד במקומו של ר' יהודה.

קטן שגדל נאמן להעיד על מקום בית הפרס כי זה מדרבנן, שרב יהודה אמר בשם שמואל שאדם יכול לנפח את העפר של בית

מנסיא אשה הראויה לקיימה, ור' זירא אמר שהם יחלקו בממזרת ונתינה שיש בהן הויה אך אין ראוי לקיימה, ולר"ע שאין קידושין תופסין בחייבי לאוין הם יחלקו באלמנה לכה"ג וכו' סימאי שסובר בדעת ר"ע שבכל חייבי לאוין יש ממזרות חוץ מאלמנה לכה"ג שהתורה אמרה לא יקח ולא יחלל שעושה רק חלל אך לא ממזר, ודעת ר' ישבב שלר"ע כל שאין לו ביאה עושה ממזרות שהוא אמר באו נצווה על עקיבא בן יוסף שעושה ממזרים מכל מי שאין לו ביאה בישראל,

דף ל ולר' ישבב הם יחלקו בחייבי עשה מצרי ואדומי, אך זה רק אם ר' ישבב עצמו בא לחלוק על ר' סימאי באלמנה לכה"ג, אך אם הוא בא לחדש בדעת ר"ע א"כ גם בחייבי עשה לא תופס קידושין, ולפ"ז שמעון התימני ור"ש בן מנסיא יחלקו בבעולה לכה"ג, שגם לר' ישבב אין בה ממזרות שהיא עשה שאינו שוה בכל.

רב חסדא אומר שלכו"ע אם בא על נדה יש קנס כי יש בה הויה וגם ראוי לקיימה, אך זה לא כדעת ר' נחוניא בן הקנה שסובר שחייב יוה"כ כשבת לפטור מתשלומין ואביי אומר שהוא למד מהפסוק ולא יהיה אסון ענוש יענש ולומדים בגזירה שוה שנאמר אסון אצל יעקב בידי שמים וקרהו אסון, וכמו שבידי אדם פטור מתשלומין כך בידי שמים פטור מתשלומין, ורב אדא בר אהבה מקשה שמי אמר שיעקב הזהיר מצנינים פחים אולי הזהיר על אריה וגנבים שזה בידי אדם, ויש לומר שיעקב הזהיר על הכל, אך לכאורה גם צנינים ופחים זה בידי אדם שכתוב הכל בידי שמים חוץ מצנינים פחים שכתוב צנינים פחים בדרך עיקש שומר נפשו ירחק מהם, ועוד קשה שאריה וגנבים זה גם בידי שמים, שרב יוסף ור' חייא שנו שמחורבן הבית בטלה סנהדרין אך ד' מיתות לא בטלו ולכאורה בטלו אלא שדינים לא בטל עמוד ב שמי שהתחייב סקילה נופל מהגג או חיה דורסת אותו, והמתחייב שריפה נופל בדליקה או נחש מכישו, והמתחייב הריגה נמסר למלכות או שלסטים באים עליו, והמתחייב חנק טובע בנהר או מת באסכרא, אלא יש להפוך שצנינים ופחים זה בידי אדם ואריה וגנבים זה בידי שמים, ורבא אומר שר' נחוניא למד מהפסוק ואם העלם יעלימו עם הארץ את עיניהם מן האיש ההוא בתנו מזרעו למולך ושמתו אני את פני באיש ההוא ובמשפחתו והכרתי אותו, והתורה אומרת שהכרת הוא כמיתה וגם חיוב כרת פטור מתשלומין, והנ"מ בין אביי לרבא תהיה בור שאכל תרומה, שלאביי פטור ולרבא חייב, אך לכאורה גם לאביי צריך להתחייב לדברי רב חסדא שגם לר' נחוניא הגונב חלב של חבירו ואכלו חייב כי התחייב בגניבה קודם שבא לחיוב כרת, ומשמע שקנאו מזמן הגבהה והחיוב כרת מגיע רק באכילה ואותו דבר באכילת תרומה שחיוב ממון הוא בהגבהה וחיוב מיתה הוא באכילה, ויש לומר שמדובר שתחב לו חבירו לפיו, אך קשה שהוא קנה בלעיסה והחיוב מיתה הוא רק בבליעה, ולפ"ז אם יכול להחזירו שיחזיר, ואם לא מדוע חייב על התרומה, ויש לומר שמדובר שיכול להחזירה אם ידחוק עצמו, ורב פפא מעמיד שחבירו תחב לו משקין של תרומה, ורב אשי מעמיד בור שאכל תרומה שלו,

דף לא וקרע בגד שיראין של חבירו. לכאורה רב חסדא חולק על ר' אבין שאומר שהזורק חץ מתחילת ד' לסוף ד' וקרע שיראין בהליכתו פטור שהעקירה היא צורך להנחה, וא"כ גם כאן ההגבהה היא צורך לאכילה, ויש לחלק שאין אפשרות להנחה ללא עקירה אך יש אפשרות לאכילה בלי הגבהה שיאכל ע"י גחינה, ועוד חילוק שבחץ אינו יכול החזירו משא"כ כאן יכול להמנע מאכילה אחר הגבהה,

והנ"מ בין התירוצים במעביר סכין ברה"ר וקרע שיראין בהליכתו, שהחייב בהנחה הוא רק עם העקירה, אך הוא יכול להחזירו.

רב ביבי בר אביי מקשה בדברי ר' אבין ששנינו במשנה שהגונב כיס בשבת חייב כי התחייב בגניבה קודם איסור סקילה, ואם הוציא ע"י גרירה פטור כי איסור שבת וגניבה באו כאחד ולר' אבין נאמר שההגבהה היא צורך להוצאה, ויש לומר שמדובר שהגביהו להצניע ונמלך להוציא, אך יש לדחות שבמקרה כזה פטור לדברי רב סימון בשם ר' אמי בשם ר' יוחנן שהמפנה חפצים מזוית לזוית ונמלך להוציא פטור כי לא היתה עקירה משעה ראשונה לכך, ויש לומר שהגביה ע"מ להוציא אלא שעמד, ואמנם אם עמד לכתף זה נקרא דרך הליכה אך אם עמד לפוש יש עקירה חדשה עמוד ב ואם נאמר שבעמד לכתף הוא פטור על הגניבה המשנה לא היתה צריכה להעמיד שפטור כשהוציא בגרירה, וניתן לחלק שרק בעמד לפוש חייב ואם עמד לכתף פטור, וניתן לומר שזה לדעת בן עזאי שמהלך כעומד וקנה כבר קודם בהגבהה, אך לפ"ז ניתן לחלק שדוקא במהלך חייב ואם זרק פטור, ויש לומר שהמשנה באה לחדש שבגרירה פטור על הגניבה ולא אומרים שזה לא דרך הוצאה ופטור מצד שבת, אך לכאורה בדבר גדול הדרך הוא לגרור ובדבר קטן אינו דרך, אלא מדובר בדבר ממוצע, ולכאורה אם בגרירה הוציאו לרה"ר יש רק איסור שבת ואין איסור גניבה, ואם הוציאו לרה"י אמנם קונה בגניבה אך אין איסור שבת, ויש לומר שמדובר שהוציאו לצידי רה"ר, אך זה דוקא לר"א שלגבי הוצאה צדי רה"ר כרה"ר וא"כ יש איסור שבת ולא איסור גניבה אך לרבנן שצדי רה"ר אינם כרה"ר יש איסור גניבה ולא איסור שבת, ויש לומר שזה כר"א והוא סובר שזה כרה"ר רק לענין חיוב שבת כי לפעמים נדחקים רבים לשם, אך לענין קנין זה כסמטא כי לא מצויים שם רבים, ורב אשי מעמיד שהוא צירף ידו תוך ג' לקרקע וקיבל את הכיס, וכרבא שידו של אדם נחשבת כמקום ד' על ד', ורב אחא שנה תירוץ זה, ורבינא תירץ שהוציאו לרה"ר וגם שם קונה בגרירה, ונחלקו בדיוק במשנה ששנינו היה מושכו ויוצא ומת ברשות בעלים פטור, ואם הגביהו או שהוציאו מרשות בעלים ומת חייב, ודייק רבינא מהרישא שהיה מושכו ומת ברשות בעלים פטור שדוקא כשמת ברשות בעלים, אך אם מת אחרי שהוציאו חייב, ורב אחא דייק מהסיפא הגביהו או שהוציאו שההוצאה היא כמו ההגבהה שהיא לרשותו, ולכאורה לרב אחא קשה מהרישא ולרבינא קשה מהסיפא, ורב אחא ילמד ברישא שכל עוד שלא בא לרשותו זה נקרא רשות בעלים, ולרבינא לא קשה מהסיפא שלא חייבים לומר שההוצאה היא לרשותו כמו ההגבהה.

שנינו במשנה שיש קנס בחייבי כריתות, ויש להקשות ששנינו אלו הם הלוקין הבא על אחותו ואחות אביו ואחות אמו ואחות אשתו ואשת אחיו ואשת אחי אביו ונדה וידוע שלא לוקה ומשלם.